

การพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยสู่วัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่
THE DEVELOPMENT OF DEMOCRATIC VALUES TOWARDS A NEW
POLITICAL CULTURE

พระภุชญา อคฺคจิตโต

Phra Kridsada Akkajitto

ปรชล พงศ์ชัย

Prachul Pongchan

พัชรียา ฟองจันตา

Patchariya Fongjanta

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Lampang Buddhist College

Email : gisdatakam2522@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 8 กรกฎาคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 14 สิงหาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 19 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปโดยพิจารณาถึงความสำคัญของค่านิยมประชาธิปไตยในฐานะรากฐานของสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง และเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมค่านิยมเหล่านี้ผ่านกระบวนการทางการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งการพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เข้มแข็งและยั่งยืนในยุคปัจจุบันค่านิยมประชาธิปไตยมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมยุคใหม่โดยอาศัยกรอบแนวคิดทางรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์พบว่าค่านิยมประชาธิปไตยสามารถปลูกฝังผ่านการศึกษา การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมือง นอกจากนี้ปัจจัยทางเทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลยังส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมืองในยุคปัจจุบันการพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตยจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ประชาธิปไตยสามารถดำรงอยู่และพัฒนาไปตามบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ: ค่านิยมประชาธิปไตย, วัฒนธรรมทางการเมือง, การพัฒนา, การมีส่วนร่วม

ADSTRACT

This academic article focuses on analyzing and proposing ways to develop democratic values in order to create a political culture that is suitable for the changing times. It considers the importance of democratic values as the foundation of a strong democratic society and offers suggestions on how to promote these values through educational processes, citizen participation, and the use of information technology. The development of democratic values is a key factor in building a strong and sustainable political culture in the present era. Democratic values have an impact on the political culture in modern societies, based on political science and social science frameworks. It is found that democratic values can be cultivated through education, citizen participation, and political structure reforms. In addition, technological factors and digital media also influence the transformation of political culture in the current era. Therefore, developing appropriate approaches to promote democratic values is essential for ensuring that democracy can exist and evolve in the context of a changing society.

Keywords : Democratic values, political culture, development, and participation

บทนำ

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ให้ความสำคัญกับอำนาจอธิปไตยของประชาชน แต่การมีประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การมีรัฐธรรมนูญหรือการเลือกตั้งเท่านั้น หากแต่ต้องอาศัยค่านิยมประชาธิปไตยที่ฝังรากลึกในจิตสำนึกของประชาชนเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เคารพสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และความยุติธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ประชาธิปไตยในประเทศไทยมีพัฒนาการมาอย่างยาวนานนับแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะในด้านวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนและความมั่นคงของระบอบประชาธิปไตย บทความนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยสู่วัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่ในบริบทของสังคมไทย โดยวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมไทยในยุคดิจิทัล

ในยุคสมัยที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วประชาธิปไตยยังคงเป็นระบอบการปกครองที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง แต่ประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การมีรัฐธรรมนูญหรือการ

เลือกตั้งเท่านั้นหากแต่ต้องอาศัยค่านิยมประชาธิปไตยที่ฝังรากลึกในจิตสำนึกของประชาชน เพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เคารพสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และความยุติธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข ค่านิยมประชาธิปไตยที่สำคัญ ได้แก่ การเคารพสิทธิและเสรีภาพ การยอมรับและเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นรวมถึงสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ธีรยุทธ บุญมี, 2548) ความเสมอภาค การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติศาสนา เพศ หรือสถานะทางสังคม (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2557) ความยุติธรรมการยึดมั่นในหลักการของความถูกต้องและเป็นธรรม การเคารพกฎหมายและการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2555) การมีส่วนร่วมการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและการดำเนินกิจกรรมทางสังคม (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2556) และความรับผิดชอบการตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพกฎเกณฑ์และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของส่วนรวม (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2560)

การพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมแนวทางในการพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตย ได้แก่ การศึกษาการปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมือง (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2558) การมีส่วนร่วมของประชาชนการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองในทุกระดับการส่งเสริมการรวมกลุ่มและการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี (ประภาส ปันตบแต่ง, 2562) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องการสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านช่องทางออนไลน์ (พิรกร รามสูตร, 2563) การส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมภาคประชาสังคมมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตย โดยการรณรงค์ให้ความรู้สร้างความตระหนัก และผลักดันนโยบายที่ส่งเสริมประชาธิปไตย (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2559) และการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่โปร่งใสและตรวจสอบได้การส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร การตรวจสอบการใช้อำนาจและการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, 2561)

วัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่ควรมีลักษณะที่เปิดกว้างและมีมีส่วนร่วม เคารพความแตกต่าง ใช้เหตุผลและข้อมูล และใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนมีความตื่นตัวและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ อย่างไรก็ตามการพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยในสังคมไทยยังคงเผชิญกับอุปสรรคและข้อท้าทายหลายประการเช่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ความขัดแย้งทางการเมืองที่ยังคงมีอยู่ การแพร่กระจายของข้อมูลเท็จและข่าวลวงในสื่อสังคมออนไลน์และการขาดความเชื่อมั่นในสถาบันทางการเมือง

ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยประสบความสำเร็จบทความนี้จึงมุ่งนำเสนอ ค่านิยมประชาธิปไตยที่สำคัญและการเรียนรู้เพื่อสร้างกลไกการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เข้าถึงได้ง่าย

และหลากหลายส่งเสริมการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยและส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งซึ่งการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่ที่เข้มแข็งและยั่งยืนต้องเริ่มต้นจากการปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยในจิตสำนึกของประชาชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ การส่งเสริมการศึกษาและการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่โปร่งใสและตรวจสอบได้เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืนในประเทศไทย

แนวคิดค่านิยมประชาธิปไตยที่สำคัญ

ประชาธิปไตยไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การเลือกตั้งหรือรัฐธรรมนูญแต่เป็นวิถีชีวิตที่ตั้งอยู่บนรากฐานของค่านิยมที่สำคัญหลายประการค่านิยมเหล่านี้เป็นเสมือนเข็มทิศนำทางให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและเป็นธรรมในบริบทของสังคมไทยการทำความเข้าใจและส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตยจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ

1.การเคารพสิทธิและเสรีภาพ หมายถึงการยอมรับและให้เกียรติในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนาหรือความคิดเห็นที่แตกต่างกันการเคารพสิทธิในการแสดงออกและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยในสังคมไทย การเคารพสิทธิและเสรีภาพยังคงเป็นประเด็นที่ทำนายโดยเฉพาอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเห็นต่างทางการเมือง การสร้างความเข้าใจและการยอมรับในความหลากหลายทางความคิดเห็นจึงเป็นสิ่งสำคัญ (ธีรยุทธ บุญมี, 2548)

2.ความเสมอภาค หมายถึงการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย การจัดการเลือกปฏิบัติและการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันเป็นสิ่งที่สังคมประชาธิปไตยต้องมุ่งมั่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความเสมอภาคในสังคมไทย การสร้างระบบที่เอื้อต่อการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา การทำงาน และการบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมกันจึงเป็นสิ่งจำเป็น (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2557)

3.ความยุติธรรม หมายถึงการยึดมั่นในหลักการของความถูกต้องและเป็นธรรม การเคารพกฎหมายและการแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยสันติวิธีระบบยุติธรรมที่เป็นอิสระและโปร่งใสเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสร้างความเชื่อมั่นในสังคมการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกันเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความยุติธรรมในสังคมไทย การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย และการส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือกจึงเป็นสิ่งสำคัญ (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2555)

4.การมีส่วนร่วม เป็นค่านิยมที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองและการดำเนินกิจกรรมทางสังคมการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเองเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นและระดับชาติยังคงมีข้อจำกัดการสร้างกลไกที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงและการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่เปิดกว้างจึงเป็นสิ่งสำคัญ (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2556)

5.ความรับผิดชอบ หมายถึงการตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพกฎเกณฑ์ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของส่วนรวม การสร้างจิตสำนึกพลเมืองที่เข้มแข็งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการรักษาประชาธิปไตย การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง การส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เข้าถึงได้ง่ายและหลากหลาย การส่งเสริมการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีความรับผิดชอบ และการส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง จึงเป็นสิ่งจำเป็น (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2560)

สรุปได้ว่าประชาธิปไตยไม่ใช่แค่ระบบการปกครอง แต่เป็นวัฒนธรรมที่ต้องสร้างจากค่านิยมพื้นฐานของประชาชน หากสังคมไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และความยุติธรรม โครงสร้างประชาธิปไตยก็ไม่มีวันเข้มแข็ง ในประเทศไทย ยังมีอุปสรรคหลายประการ เช่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ข้อจำกัดในการแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยังไม่ทั่วถึง การพัฒนาให้ประชาธิปไตยหยั่งรากลึกจึงต้องเริ่มจากการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้ตั้งแต่ระดับการศึกษา ครอบครัว และสังคม หากประชาชนตระหนักถึงบทบาทของตนเองและรับผิดชอบต่อสังคม ประชาธิปไตยก็จะเป็นมากกว่าระบบ แต่จะกลายเป็นวิถีชีวิตที่แท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่

วัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่ควรมีลักษณะ เป็นวัฒนธรรมที่เปิดกว้างและมีมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองอย่างกว้างขวางและหลากหลาย เป็นวัฒนธรรมที่เคารพความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ และเป็นวัฒนธรรมที่มีการตัดสินใจทางการเมืองบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและเหตุผลที่สมเหตุสมผล เป็นวัฒนธรรมที่ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ นั่นคือใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่ในประเทศไทยนั้น มุ่งเน้นไปที่การสร้างพลเมืองที่เข้มแข็ง มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ และส่งเสริมประชาธิปไตยที่ยั่งยืน โดยมีแนวคิดสำคัญดังนี้

1.การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน วัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2562) การมีส่วนร่วมนี้ไม่จำกัดอยู่แค่การเลือกตั้ง แต่รวมถึงการแสดงความคิดเห็น การรวมกลุ่ม และการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

2.การส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง วัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่เน้นการสร้างพลเมืองที่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีจิตสำนึกสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (สมศักดิ์ สินธุระเวช, 2558) การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างพลเมืองที่เข้มแข็ง

3.การใช้สื่ออย่างมีความรับผิดชอบ ในยุคดิจิทัล สื่อมีบทบาทสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่จึงเน้นการใช้สื่ออย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม การตรวจสอบ

ข้อมูลข่าวสาร และการป้องกันการแพร่กระจายข้อมูลเท็จ (พืรงรอง งามสุต, 2563) การรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับพลเมืองในยุคนี้

4.การสร้างวัฒนธรรมการเมืองที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ วัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่ เน้นการสร้างระบบการเมืองที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน (ปรีชา หงษ์ ไกรเลิศ, 2561) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของภาครัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ตรวจสอบเป็นสิ่งสำคัญ

5.การเคารพความแตกต่างและความหลากหลาย วัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่ส่งเสริม การเคารพความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรม การยอมรับความหลากหลายเป็น พื้นฐานสำคัญของสังคมประชาธิปไตย

สรุปได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่ควรเป็นระบบที่เปิดกว้าง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในทุกกระดับ ตั้งแต่ท้องถิ่นถึงระดับชาติ โดยไม่จำกัดเพียงการเลือกตั้งเท่านั้น แต่รวมถึงการ แสดงความคิดเห็น การรวมกลุ่ม และการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การเคารพความแตกต่างทาง ความคิดและความเชื่อเป็นองค์ประกอบสำคัญ ควบคู่กับการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง และเหตุผลที่สมเหตุสมผล นอกจากนี้ ต้องมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

วัฒนธรรมการเมืองยุคใหม่ในไทยมุ่งสร้างพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและ หน้าที่ของตน มีจิตสำนึกสาธารณะ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ขณะเดียวกัน ต้องส่งเสริมการใช้ สื่ออย่างมีความรับผิดชอบ การตรวจสอบข้อมูล และการป้องกันข้อมูลเท็จ รวมถึงการสร้างระบบ การเมืองที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน

สรุปผลการวิเคราะห์

จากแผนภาพที่นำเสนอข้างต้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยสู่วัฒนธรรมทางการเมืองยุคใหม่ โดยมีปัจจัยหลัก 5 ประการได้แก่ ด้านความเสมอภาค ด้านการเคารพสิทธิและเสรีภาพ ด้านความยุติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ

ด้านความเสมอภาค หมายถึง สถานะของการเป็นผู้ที่มีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกันในทุกด้าน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างต่าง ๆ เช่น เพศ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ หรือปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งหมายความว่าทุกคนควรได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพและศักดิ์ศรีเดียวกัน รวมถึงมีสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมในสังคมประชาธิปไตย ความเสมอภาคเป็นหลักการที่ทำให้ทุกคนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียม ส่งเสริมความยุติธรรม และลดการเลือกปฏิบัติหรืออคติ

ด้านการเคารพสิทธิและเสรีภาพ หมายถึง การยอมรับและให้ความสำคัญกับสิทธิพื้นฐานของบุคคลในสังคม รวมถึงการรับรองให้บุคคลทุกคนมีเสรีภาพในการเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การเคารพสิทธิและเสรีภาพเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของประชาธิปไตยที่ช่วยรักษาความยุติธรรมและความเป็นธรรมในสังคม

ด้านความยุติธรรม หมายถึง การให้ความสำคัญกับการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ โดยการกระทำต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามหลักการที่ยอมรับในความถูกต้อง และไม่ละเมิด

สิทธิของผู้อื่น แนวคิดนี้มักจะเกี่ยวข้องกับการกระจายทรัพยากรและโอกาสต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม โดยไม่เอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไปจนทำให้เกิดความไม่เท่าเทียม

ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของพวกเขา โดยการมีส่วนร่วมสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับส่วนบุคคลหรือระดับสังคม เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางสังคมและเศรษฐกิจ

ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถในการรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม การรับผิดชอบเป็นหลักการสำคัญที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในสังคม และช่วยเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีความยุติธรรม

สรุปได้ว่าหลักการด้าน ความเสมอภาค, การเคารพสิทธิและเสรีภาพ, ความยุติธรรม, การมีส่วนร่วม, และ ความรับผิดชอบ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมและเป็นประชาธิปไตย ซึ่งทุกคนในสังคมควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจที่ส่งผลต่อชีวิตของตนเอง โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติหรือกดขี่ นอกจากนี้ยังควรรับผิดชอบต่อการกระทำและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำเหล่านั้น การส่งเสริมหลักการเหล่านี้จะช่วยสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งทุกคนสามารถมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการดำรงอยู่ในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน หลักการทั้ง ความเสมอภาค, การเคารพสิทธิและเสรีภาพ, ความยุติธรรม, การมีส่วนร่วม, และ ความรับผิดชอบ เป็นแนวคิดสำคัญในการสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมและประชาธิปไตย โดย ทุกคนควรได้รับสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกันในทุกด้าน เช่น การศึกษา การทำงาน และการเข้าถึงทรัพยากร โดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ หรือสถานะทางเศรษฐกิจ การทำเช่นนี้ช่วยให้เกิดสังคมที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติและเสริมสร้างความยุติธรรม การยอมรับและปกป้องสิทธิพื้นฐานของบุคคล เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการเลือกวิถีชีวิต และเสรีภาพในการตัดสินใจ สิ่งนี้ช่วยให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและมีชีวิตที่ตรงตามความต้องการของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม และการกระจายทรัพยากรและโอกาสต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมในสังคม การตัดสินใจในทุกด้านจะต้องยึดหลักการที่ยอมรับในความถูกต้อง โดยไม่เอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจนเกิดความเหลื่อมล้ำ ทุกคนควรมีสิทธิในการเข้าร่วมการตัดสินใจที่มีผลต่อชีวิตของตนเอง เช่น การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง การพัฒนาชุมชน หรือการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ของสังคม ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของสังคม บุคคลต้องรับผิดชอบต่อการกระทำและผลกระทบที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในระดับบุคคลหรือในระดับสังคม การรับผิดชอบช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและยุติธรรม

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา เกี่ยวกับหลักการต่าง ๆ เช่น ความเสมอภาค, การเคารพสิทธิและเสรีภาพ, ความยุติธรรม, การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบ มีดังนี้:

ส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการเหล่านี้ ควรมีการส่งเสริมการศึกษาที่มุ่งเน้นให้บุคคลเข้าใจถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิและเสรีภาพ รวมถึงการปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูง เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนเข้าใจและนำหลักการเหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ ควรมีการพัฒนากระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทุกระดับ ตั้งแต่การเลือกตั้งจนถึงการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของสังคมอย่างแท้จริง

สร้างระบบกฎหมายที่เข้มแข็งและเป็นธรรม ควรมีการพัฒนากระบวนการกฎหมายที่เสมอภาคและเป็นธรรม โดยให้ทุกคนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน และมีการลงโทษผู้ที่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส

กระจายโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียม ควรมีการจัดสรรทรัพยากรและโอกาสทางเศรษฐกิจให้ทุกคนเข้าถึงอย่างเท่าเทียม ไม่ให้มีการเอื้อประโยชน์หรือการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากเกินไป เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

เสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม การสร้างความรับผิดชอบในทุกภาคส่วนทั้งบุคคลและองค์กร โดยส่งเสริมให้ทุกคนตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ทั้งในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในสังคม

สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเพื่อเพิ่มการเข้าถึงข้อมูล ควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อดิจิทัลเพื่อสร้างช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ, เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว

การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างสังคมที่มีความยุติธรรม เท่าเทียม และยั่งยืน โดยที่ทุกคนสามารถมีสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุกมิติ.

บรรณานุกรม

- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2559). ประชาธิปไตยแบบไทยๆ. กรุงเทพฯ: มติชน, 50-55.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2548). วิฤตและทางออกของประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ: สายธาร, 112-115.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2557). การเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ประภาส ปันตบแต่ง. (2562). การเมืองภาคประชาชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ฟาเดียวกัน.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. (2561). การทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี

นครินทร์วิโรฒ. เล่มที่ 21, 45-60.

พิรงรอง งามสุด. (2563). สื่อกับการเมืองในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 120-125.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2555). หลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม และสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ: นิติธรรม. 90. 150-155.

สมบัติ อารังอุยวงศ์. (2556). การเมืองไทย : จากรัฐประหารสู่การเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 180, 225-230.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2558). การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 65. 100-105.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2560). สังคมไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ: มติชน.